

**MINISTER
RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

BON-IV.070.66.2022.AP

Warszawa, 28 września 2022 r.

**Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich**

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na wystąpienie z dnia 27 czerwca 2022 roku (znak: XI.811.22.2022.MW), proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień:

Obowiązujące regulacje prawne dotyczące orzekania o niepełnosprawności przewidują możliwość wszczęcia postępowania administracyjnego z wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności również wobec obywateli innych państw przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskie, a zatem również obywateli Ukrainy będących uchodźcami wojennymi.

Pragnę jednakże podkreślić, iż orzekanie o niepełnosprawności realizowane jest przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności na podstawie przepisów polskiego prawa ustalającego zasady kwalifikacji do osób niepełnosprawnych i do stopnia niepełnosprawności oraz tryb postępowania. Organy administracji publicznej przy wydawaniu orzeczeń zobowiązane są do przestrzegania tych przepisów.

Kryteria kwalifikacji do osób niepełnosprawnych w polskim systemie orzekania o niepełnosprawności oparte zostały na kategoriach pojęciowych, których nie można uznać za tożsame i równoznaczne z kryteriami stosowanymi w systemach orzecznictwa innych państw, w tym ukraińskim systemie orzecznictwa.

Treść dokumentu potwierdzającego niepełnosprawność wydanego w ramach ukraińskiego systemu orzekania o niepełnosprawności nie odpowiada treści orzeczenia o niepełnosprawności i orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Obowiązujące przepisy prawa regulujące orzekanie o niepełnosprawności nie przewidują również „przekładania”

dokumentów potwierdzających niepełnosprawność wydanych w ramach zagranicznych systemów orzekania o niepełnosprawności na orzeczenia wydane w polskim systemie. Oznacza to, że wniosek o wydanie orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność albo stopień niepełnosprawności musi zostać zatem rozpatrzony na podstawie przepisów polskiego prawa, a orzeczenie musi zawierać elementy, o których mowa w art. 6b ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573, ze zm.). Konsekwencją powyższego jest konieczność stosowania przez organy orzekające o niepełnosprawności przy rozpatrywaniu wniosku o wydanie orzeczenia obywatelowi Ukrainy będącego uchodźcą wojennym analogicznej procedury, jak w przypadku obywateli Rzeczypospolitej Polskiej oraz obywateli innych państw ubiegających się o wydanie orzeczenia.

Pragnę z całą mocą podkreślić, że postępowanie o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności oraz orzeczenia o stopniu niepełnosprawności jest, zgodnie z polskimi przepisami prawa, postępowaniem dowodowym, co oznacza nałożenie na organ orzekający o niepełnosprawności obowiązku zebrania kompletnego materiału dowodowego niezbędnego dla rozpatrzenia wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.

O ile w przypadku dysfunkcji, które mogą zostać potwierdzone bezpośrednim badaniem przedmiotowym przez lekarza członka zespołu orzekającego o niepełnosprawności, jak np. brak kończyny, niedowład, ślepotą, można zaniechać wymogu dostarczenia dokumentacji medycznej potwierdzającej przedmiotowy stan, to rozpoznanie wielu stanów chorobowych opiera się na wynikach badań diagnostycznych.

Postulowana zatem w treści wystąpienia zmiana w sposobie postępowania zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności polegająca na zaniechaniu żądania przez organ orzekający o niepełnosprawności od obywatela Ukrainy dokumentacji dotyczącej stanu zdrowia, w przypadku uznania jej za niewystarczającą do wydania orzeczenia, wymaga dokonania zmian w aktualnie obowiązujących przepisach rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r. poz. 857). W przeciwnym razie przybranie pozaprawnych form działania zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności mogłoby skutkować uchYLENIEM wydanego orzeczenia. Istotnym

niezmiernie jest również to, że wprowadzenie postulowanej procedury skutkowałoby uchybieniem zasady generalnej naruszenia równości praw obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, z tego powodu, że obywatel Polski, niejednokrotnie legitymujący się orzeczeniem wydanym przez inny organ (ZUS, KRUS, MSWiA, MON, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną) byłby zobligowany do dostarczenia wymaganych przez zespół orzekający dokumentów, natomiast obywatel Ukrainy, nie. Taki stan rzeczy mógłby skutkować słusznym niezadowoleniem ze strony obywateli Rzeczypospolitej Polskiej ubiegających się o wydanie orzeczenia potwierdzającego niepełnosprawność i poddaniem w wątpliwość prawidłowości stosowania przez organ administracji publicznej zasady sprawiedliwości społecznej zawartej w art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Mając na uwadze konieczność uwzględniania w działaniach Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych praw osób niepełnosprawnych, ich dobro i najlepszy interes, pismem z dnia 27 maja 2022 roku (znak: BON.IV.4263.33.2022.MST) Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych przekazał zespołom do spraw orzekania o niepełnosprawności wzory formularzy w języku polskim i ukraińskim do stosowania w postępowaniu z wniosku obywatela Ukrainy o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności i orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz wniosku o wydanie karty parkingowej i legitymacji osoby niepełnosprawnej. Organy orzekające zobowiązane również zostały do zapewnienia obywatelowi Ukrainy tłumacza języka ukraińskiego w trakcie posiedzenia składu orzekającego i wszelkiej pomocy w udzielaniu informacji w przedmiocie zasad wydawania orzeczeń.

Do chwili obecnej do zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności wpłynęło 5830 wniosków o wydanie orzeczenia oraz 109 odwołań od orzeczeń organu pierwszoinstancyjnego. Wydano 3776 orzeczeń. Organy orzekające nie raportowały dotychczas żadnych utrudnień dotyczących przedłożenia wymaganej dokumentacji przez obywateli Ukrainy, jak również w dostępie do lekarza, czy możliwości wykonania badań diagnostycznych.

Pragnę również poinformować, że obywatele Ukrainy legitymujący się dokumentem potwierdzającym niepełnosprawność wydanym w ramach ukraińskiego systemu orzekania o niepełnosprawności oraz ich opiekunowie, którzy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z działaniami wojennymi objęci zostali pomocą w ramach programu

„Pomoc obywatelom Ukrainy z niepełnosprawnością” realizowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Pomoc finansowa udzielana jest w formie świadczenia na sfinansowanie obywatelom Ukrainy wymaganego udziału własnego w zakupie lub naprawie wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie, wskazanych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 roku w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie (Dz. U. z 2021 r. poz. 704, ze zm.) oraz finansowania albo dofinansowania kosztów poniesionych przez samorządy wojewódzkie, samorządy powiatowe lub samorządy gminne, w związku z uruchomieniem wsparcia dla obywateli Ukrainy oraz ich opiekunom.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej

Paweł Wdówik

Sekretarz Stanu

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób

Niepełnosprawnych

/-podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/